

NOTAT

Til arbeidsutvalg for ny faglig organisering

Halden, 20.02.20

Innspill fra workshop i dekangruppa om ny faglig organisering ved HiØ

4. og 5. februar deltok alle dekaner (Terje Grøndahl, Kjersti Berggraf Jacobsen, Harald Holone, Trond Hammervoll og Geir Torgersen) samt leder for Fremmedspråksenteret (Steinar Nybøle) og leder for akademi for scenekunst (Anne Berit Løland) på workshop der målet var å komme med innspill til arbeidsutvalget for ny faglig organisering av HiØ. Workshopen ble ledet av prorektor Jo Ese, og gjennomført med en nokså åpen agenda. Workshopen ble benyttet til en grunnleggende og grundig diskusjon om premisser og kriterier prosessen, og dekanene ønsker å viderefremme de viktigste konklusjonene til arbeidsutvalget. Dette gjøres i del 1 av dette dokumentet.

Det ble også drøftet ulike konkrete modelleksempler for ny faglig organisering av HiØ, og fem av disse er tatt med i del 2 av dette dokumentet. Disse er ikke direkte anbefalinger fra dekangruppa til arbeidsutvalget, men bør leses som ulike modeller dekanene ønsker å bruke som eksempler for å trekke frem positive og negative sider ved ulike alternativer.

En forutsetning for denne uttalelsen er også at dekanene og lederne får delta i prosessen og komme med sine kommentarer og vurderinger videre slik det er varslet i styresaken.

Del 1: Innspill til arbeidsutvalget

Som nevnt i innledningen ønsker dekanene å støtte arbeidsutvalgets arbeid ved å spille inn elementer som bør tillegges vekt i de vurderinger utvalget skal gjøre. Videre ønsker dekanene å spille inn forslag til avklaringer sett opp mot mandatet som ligger i styresaken. For å lette bruken av innspillene i arbeidsutvalgets videre arbeid er de formulert som konkrete vurderingspunkter.

Innspill om avklaringer til mandat og nødvendige vurderinger videre

- Den økonomiske styringen av ny organisasjon vil legge store føringer på om en tenkt modell for faglig organisering som vil kunne fungere godt. Det hadde derfor lettet arbeidet med å foreslå faglig organisering om prinsipper for økonomistyring hadde vært kjent før man vurderte eksemplene. Når det nå legges opp til en prosess der styringsmodell skal bestemmes etter faglig organisering må man ta forbehold om at innspillene er gitt uten kjennskap til styringsmodell.
- I den nye faglige organiseringen må man ta stilling til om instituttene skal organiseres som programinstitutter eller faginstitutter. I dagens modell er organisering rundt programmene det vanligste, men det er også eksempler på at enhetene er organisert rundt fag. Styresaken om ny faglig organisering legger noen føringer på dette i retning programinstitutter, men dekanene mener likevel programinstitutter vs faginstitutter bør drøftes av arbeidsutvalget. Kan det være hensiktsmessig å åpne opp for ulike modeller ved ulike fakulteter?
- Det er varslet at ledelsesstrukturen skal bestemmes etter ny faglig organisering er bestemt. Styresaken nevner eksplisitt rollene dekan, instituttleder og fakultetsråd/styre, men det blir også viktig å diskutere andre roller som for eksempel studieleder/programleder. Slike diskusjoner vil også henge tett sammen med størrelse på fakulteter og særlig på institutter.

- Styresaken fastslår at man ønsker en ny faglig organisering for å unngå duplisering av kompetanse. Men hva betyr dette? Det kan være fornuftig å ha lik kompetanse innenfor grunnleggende akademiske kompetanseområder på ulike steder i organisasjonen. Men duplisering av studietilbud bør man unngå.
- Begrunnelsen for en ny faglig organisering slik den står i styresaken bør tydeliggjøres. Fra enkelte avdelinger er det uklart hvorfor vi gjør dette nå når vi ikke har noe tydelig problem som skal løses eller en tydelig formening om hva som skal styrkes.
 - Hvorfor ønsker vi en ny faglig organisering? Hva skal vi oppnå ved å gjøre dette?
 - Ligger det noen kjente utfordringer i dagens organisering som vi tenker at vi skal løse ved ny faglig organisering? Husk at informasjon til hele organisasjonen er viktig, og at noen utfordringer er kjente i deler av organisasjonen, men mindre kjente i andre.
 - Er økonomi og rasjonell drift av høgskolen et argument?
 - Kan man tydeligere begrunne hvorfor man ønsker å gå fra avdelinger til fakulteter/institutter, for eksempel ved å knytte dette tydeligere til målet om å få til bedre samhandling?
- Høgskolestyret har igangsatt en gjennomgang av studieporteføljen i 2020. Bør man se den nye faglige organiseringen i lys av gjennomgangen av studieporteføljen?

Kriterier for vurdering av modellene

- *Geografi er mindre viktig* for HiØ enn for mange av institusjonene i UH-Norge. De to studiestedene Fredrikstad og Halden ligger nærmere hverandre enn det mange fusjonerte studiesteder gjør. Dette er en nyansering av en intern diskusjon som har en tendens til å handle mye om alle problemene med to studiesteder.
- I forlengelse av punktet over kan det argumenteres for at det i en ny faglig organisering kan være en fordel med ett eller flere *campusovergripende* fakulteter. Det kan være med på å bryte ned geografiske skiller. Samtidig kan det være utfordringer med campusovergripende fakulteter, som at fakultetsledelsen får utfordringer med tilstedeværelse.
- Størrelse på fakulteter og institutter vil påvirke hvordan man kan jobbe med ledelse, med samarbeid og med oppfølging av medarbeidere. Det vil være en fordel om man får til *balansert størrelse på fakulteter og særlig på institutter*.
- Sett i lys av ambisjonen om å gjøre organisasjonen i stand til å bedre jobbe med faglige satsingsområder bør det å *samle og styrke fagmiljøer* være et mål.
- *Å beholde sterke fagmiljøer og ta vare på det som fungerer* er et viktig kriterium. Herunder kommer også hensynet til at fagmiljøene må *beholde nok kompetanse til at allerede akkrediterte studier fortsatt tilfredsstillende akkrediteringskravene*.
- *Å ivareta og styrke eksternfinansiering av EVU og forskning* bør være et sentralt vurderingskriterium.

- Å ivareta og styrke organisasjonens evne til å fortsette *satsingen på det digitale samfunn (DDS) og språksatsingen*, herunder rollen som nasjonal tilbyder av fremmedspråk i femårig lærerutdanning, er allerede trukket frem i styresaken som et vurderingskriterium. Herunder kan det være fornuftig å *vurdere om både DDS og språksatsingen skal høre hjemme under ett av fakultetene*.
- *Attraktivitet, både for studenter og ansatte*, er et viktig kriterium. Både organisering men også navn på fakulteter og institutter bør derfor vurderes i lys av dette.

DEL 2 – MODELLEKSEMPLER

Dekangruppa har utarbeidet fem eksempler på faglig organisering. Felles for alle fem er at de har blitt brukt som modeller for å drøfte og teste ut premissene og kriteriene som blir lagt frem i del 1. Gjennom å teste ut premissene og kriteriene ble de justert, og det kom også nye premisser og kriterier til i møtet med faktiske modeller og de utfordringene konkret arbeid med dem avdekket. Alle de fem modellene blir akkompagnert av korte vurderinger fra dekangruppa som arbeidsutvalget kan ta med seg videre.

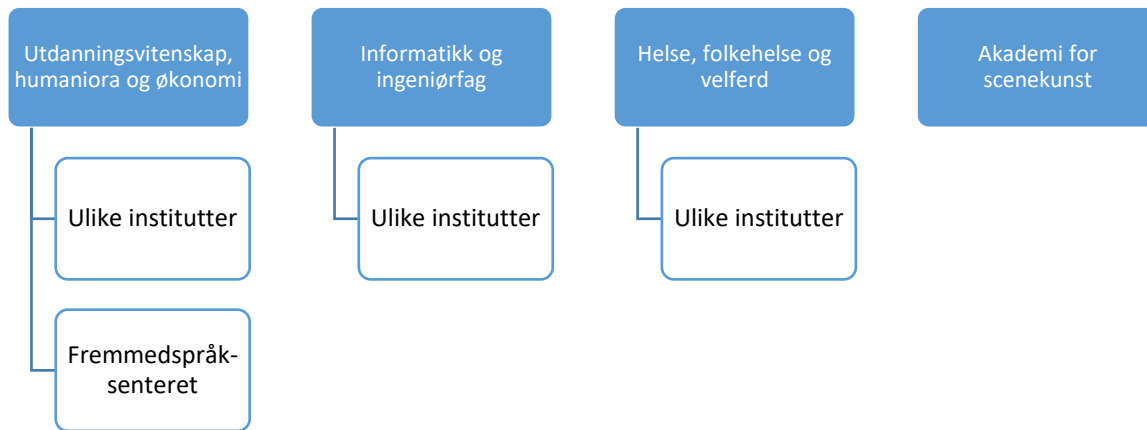
Ut over vurderingene kommer ikke dekangruppa med noen mer konkret anbefaling av noen av modellene. Det må heller ikke vurderes slik at dette er en komplett liste over mulige eller gode faglige organiseringsmodeller for HiØ. Dekangruppa stiller seg åpen for at både avdelingsstyrer, andre interessenter eller arbeidsutvalget selv kan komme opp med gode modeller som kan være vel så hensiktsmessige som de følgende. Det vil også være slik at arbeidsutvalget kan ta med seg deler fra de ulike eksemplene og vurderingene i dette dokumentet, eller at ulike eksempler kan kombineres med hverandre.

Fremmedspråksenteret og Akademi for scenekunst

Felles for alle modellene er at Akademi for scenekunst står for seg selv, ikke underlagt et annet fakultet. Det er viktig å trekke frem at akademiet undervegs i workshopen ikke under noen omstendigheter var «fredet» eller unntatt vurdering for sammenslåing med andre fagmiljøer ved høyskolen. Tvert imot ble flere modeller der akademiet ble slått sammen med andre fagmiljøer vurdert, men dekangruppa vurderte i fellesskap at det mest hensiktsmessige i alle konstellasjoner er at akademiet står som et eget akademi utenfor fakultetsstrukturen.

Felles for alle modellene er også at Fremmedspråksenteret foreslås lagt i samme fakultet som humanioramiljøene. For Fremmedspråksenteret gjelder det at det viktig å skille på de ulike oppgavene Fremmedspråksenteret har. På den ene siden er Fremmedspråksenteret av Kunnskapsdepartementet gitt et nasjonalt ansvar for fremmedspråk i utdanningen. For å bevare senterets status som uavhengig nasjonalt senter foreslås det i alle modellene å ikke å legge senteret under et institutt, men å organisere det som et selvstendig senter med direkte kommunikasjon med rektor. På den andre siden er det slik at når senteret bidrar med undervisning ble det fra dekangruppa sagt at senteret bør legges under samme dekan som humanioramiljøet med tanke på å samle HiØs ressurser innenfor språk. Dekangruppa oppfordrer de som skal jobbe med organiseringsprosessen videre til å finne en god løsning der senteret er faglig uavhengig, men samtidig kobles til humanioramiljøene.

Modell 1

Modell 1 består av tre fakulteter. Prinsippet for denne modellen å slå sammen fire av dagens avdelinger til to nye fakulteter. Dagens ØSS og LU slås sammen til Fakultet for utdanningsvitenskap, humaniora og økonomi, og dagens IT og IR slås sammen til Fakultet for teknologi. Bortsett fra noen små justeringer blir dagens HV gjort om til et Fakultet for helse, folkehelse og velferd. Akademi for scenekunst organiseres som et selvstendig akademi utenfor fakultetsstrukturen.

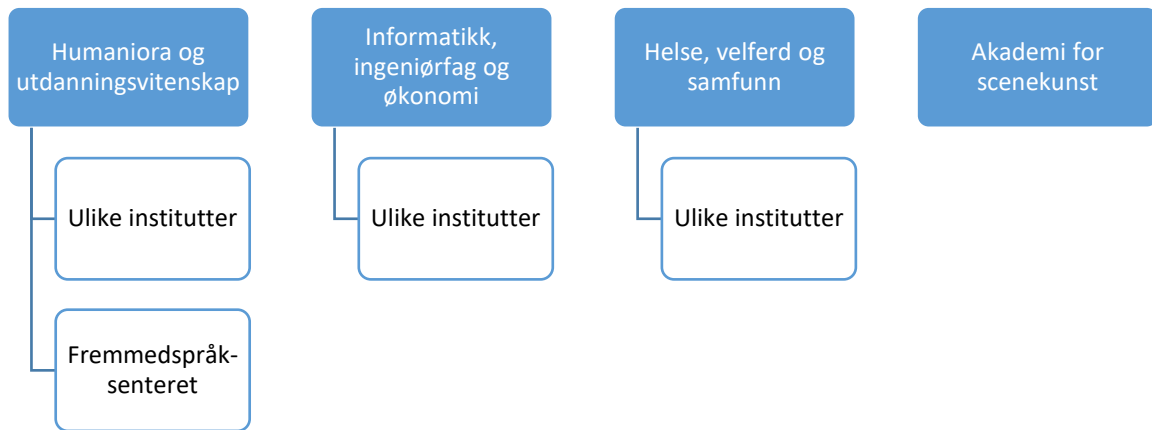
Styrker ved modell 1

Dekanene vurderer styrken til denne modellen at den vil kunne la seg gjennomføre uten alt for store kostnader forbundet med omstrukturering av fagmiljøer. De fleste ansatte vil beholde kolleger og strukturer rundt seg, samtidig som de får tilført nye. Ingen av dagens avdelinger vil i særlig grad bli brutt opp som et resultat av denne modellen. Videre er det samtidig en styrke at man får samlet noen av fagmiljøene som i dag er fragmentert ved HiØ, som språkfag og teknologifag. Modellen er også godt egnet for høgskolens satsing på språk og rollen som nasjonal tilbyder av fremmedspråk i lærerutdanningen.

Svakheter med modell 1

En ulempe med modellen er at den vil resultere i ett stort (Utdanningsvitenskap, humaniora og økonomi), ett mellomstort (Helse, folkehelse og velferd) og ett lite (Teknologi) fakultet. En annen ulempe er at selv om man klarer å samle noen av høgskolens fragmenterte fagmiljøer, klarer man i denne modellen ikke å samle økonomi, innovasjons og organisasjonsviter-miljøene. Videre er det også usikkert om denne modellen gjør organisasjonen bedre rustet til å jobbe med DDS-satsingen.

Modell 2

Modell 2 består av tre fakulteter. Fakultet for humaniora og utdanningsvitenskap består av store deler av det nåværende LU i tillegg til et samlet språkmiljø. Fakultet for teknologi og økonomi består av dagens IR (bortsett fra bioingeniørene) og IT i tillegg til økonomimiljøene ved HiØ. Fakultet for helse, velferd og arbeidsliv består av dagens HV i tillegg til bioingeniørene og IPL fra IR, samt organisasjons- og arbeidslivsmiljøet, statsvitermiljøet og BIK-miljøet fra ØSS.

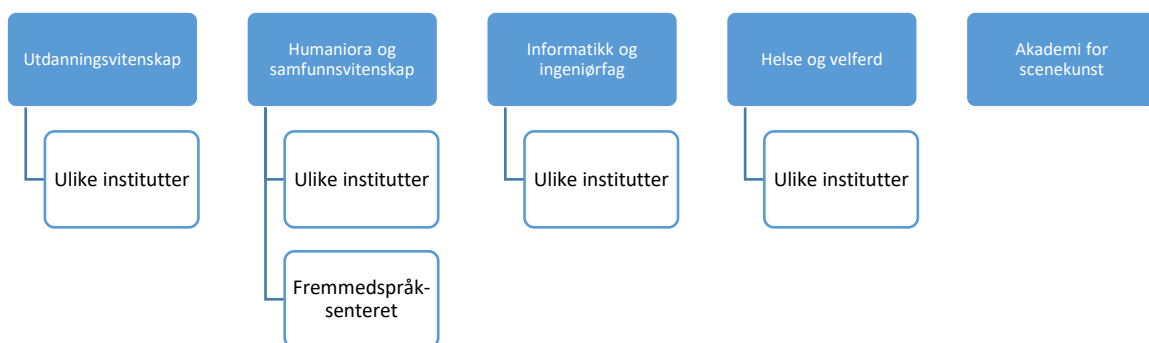
Styrker ved modell 2

Modell 2 gir en noe jevnere størrelse på fakultetene enn modell 1. Modell 2 fører til en samling av språkmiljøene og er derfor godt egnet for høgskolens satsing på språk og rollen som nasjonal tilbyder av fremmedspråk i lærerutdanningen. Videre samles innovasjonsmiljøer fra ØSS og IR under Fakultet for teknologi og økonomi, noe som vil være positivt for kommende samarbeid, blant annet om mastersatsing. Modellen samler også arbeidslivsforskningsmiljøene og samfunnsvitermiljøene fra dagens ØSS, IR og HV i ett fakultet.

Svakheter ved modell 2

Det kan være uklart hvordan modellen vil bidra til å styrke satsingen på DDS.

Modell 3

Modellen består av Fakultet for utdanningsvitenskap som tilsvarende dagens LU bortsett fra norskmiljøet. Fakultet for humaniora og samfunnsvitenskap er dagens ØSS slått sammen med norskmiljøet fra LU og fremmedspråksenteret. Fakultet for teknologi er dagens IR og IT, og Fakultet for helse og velferd er dagens HV.

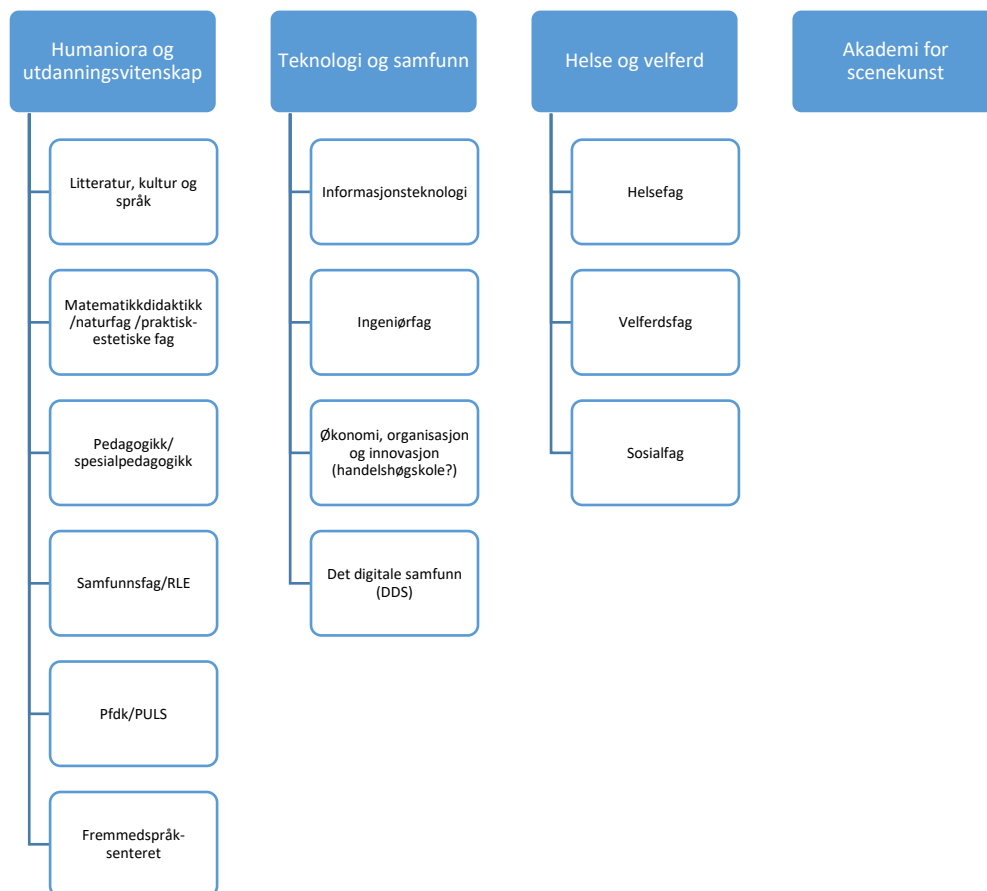
Styrker med modellen:

Modellen legger opp til liten inngripen i dagens avdelingsstruktur bortsett fra at IT og IR slås sammen og at språkmiljøene samles i fakultet for humaniora og samfunnsvitenskap, og det kan argumenteres for at løsningen begrenser antall miljøer som blir berørt av prosessen. Videre har modellen den styrken at den samler språkmiljøene ved HiØ.

Svakheter med modellen:

Det er uklart hvordan modellen gjør HiØ bedre rustet for å jobbe med DDS-satsingen. Modellen bidrar heller ikke til en samling av samfunnsvitenskap-miljøene ved HiØ. Det er noe mer tydelig hvordan modellen kan bidra til språksatsingen, men samtidig vil en slik løsning føre til utfordringer knyttet til målet om å være nasjonal tilbyder av fremmedspråk i lærerutdanningen, og kanskje særlig tilbyder av norsk, engelsk og fremmedspråk til barnehagelærere og grunnskolelærere ved HiØs eget fakultet for utdanningsvitenskap.

Modell 4

Modell 4 er den eneste av modellene der konkrete eksempler på institutter har blitt vurdert. Dette må ikke tolkes som et signal om at dette er den beste modellen, men er et ønske fra dekangruppa om å kunne teste ut kriteriene på en noe mer detaljert modell.

I fakultet for humaniora og utdanningsvitenskap har språkmiljøene ved HiØ blitt samlet i et institutt for litteratur, kultur og språk, samt i Fremmedspråksenteret. Videre har statsvitenskap fra ØSS blitt lagt til Institutt for samfunnsfag og RLE. PULS har også blitt lagt under dette fakultetet.

Under Fakultet for teknologi og samfunn består Institutt for informasjonsteknologi av miljøer fra nåværende IT, Institutt for ingeniørfag av miljøer fra nåværende IR, og Institutt for Økonomi, organisasjon og innovasjon av økonomi og organisasjon- og ledelsesmiljøet fra ØSS samt IPL-miljøet fra IR. I tillegg har DDS blitt lagt under dette fakultetet selv om det vil være betydelig samarbeid med fagmiljøer fra andre fakulteter, og dette kan tenkes som et tverrfaglig forskningscenter knyttet til ph.d.-satsingen.

Det siste instituttet på Fakultet for teknologi og samfunn (Institutt for økonomi, organisasjon og innovasjon) har fått tittelen «Handelshøgskole». Handelshøgskole-begrepet ble mye diskutert i ulike former av dekanene, og man så for seg ulike sammensetninger, særlig knyttet til økonomimiljøet på ØSS og IPL-miljøet på IR, men også sammen med for eksempel samfunnsvitere fra ØSS. Dekanene ønsker å spille inn til arbeidsutvalget at handelshøgskolebegrepet kan være hensiktsmessig å ta med i videre diskusjoner.

Fakultet for helse og velferd består av miljøer fra nåværende HV + bioingeniør.

Styrker ved modell 4

Modellen er forholdsvis balansert med tanke på størrelse på fakultetsnivå, selv om instituttstrukturen (særlig på humaniora og utdanningsvitenskap) må sees på størrelsesmessig. Videre er det flere fagmiljøer som samles: Språkmiljøene, teknologimiljøene, deler av organisasjons- og ledelsesmiljøene samt økonomi/innovasjon. Modellen egner seg derfor til å ta vare på språksatsingen og rollen som nasjonal tilbyder av fremmedspråk i lærerutdanningen. Videre har DDS blitt plassert under Fakultet for teknologi og samfunn, noe som kan være en styrke når ph.d.-prosjektet konkretiseres ytterligere med emner og studenter. Dekangruppa er også av den oppfatning at modell 4 har fordeler når det gjelder EVU-virksomhet, særlig knyttet til det som i dag er IR og IT.

Svakheter med modell 4

Samlingen av DDS under ett fakultet krever en ryddig håndtering av at mange forskere som deltar i DDS ikke vil høre til Fakultet for teknologi og samfunn. Dette gjelder kanskje i særlig grad stipendiater. Videre er modellen skeivt strukturert i forhold til antall institutter ved de ulike fakultetene, og Humaniora og utdanningsvitenskap har flest og Helse og velferd færrest.

Modell 5

Modell 5 er som dagens organisering, bortsett fra at dagens avdelinger og seksjoner har blitt gjort om til fakultet og institutter.

Styrker ved modell 5

Siden denne modellen fører til få endringer fra dagens struktur vil det være små kostnader og lite belastning for personalet eller for organisasjonen knyttet til den nye faglige organiseringen da få mennesker vil bli påvirket.

Svakheter med modell 5

Modellen kommer ikke med noen nye løsninger på styrets anmodning om ny faglig organisering ved HiØ. Den fører for eksempel ikke til samling av fagmiljøer som i dag er spredt. Den bidrar heller ikke til noen endring i høgskolens evne til å arbeide med DDS, språksatsingen eller andre satsinger. Fakultetene har også en ujevn størrelse.